

Gij staat daardoor ook de uitbreiding van Gods Koninkrijk in den weg.

Als het goed is, moeten velen jaloersch worden op de gemeente en zeggen: wij gaan met u, om dat wij zien, dat God met u is.

Gij moet opgaan niet om den prediker, maar om des Heeren wil.

Om Zijn dienst, om de eer Zijns naams, om de komst van Zijn rijk.

Een van de meest gezegende middelen, om anderen te trekken tot den dienst des Heeren, is een geregeld opgaan onder de prediking.

Dan zal ook nu nog gelden: zij prezen God en hadden genade bij het gansche volk. En de Heere deed dagelijks tot de gemeente, die zalig werden. (Hand. 2:47).

Nog een dwaasheid.

Daarop wijst de „Waarheidsvriend“.

Die geschiedenis met de Waalsche Kerken vraagt toch eindelijk wel naar een oplossing. Want al is het nu vroeger om de wille van de Fransche vluchtelingen, kinderen der Reformatie, zus of zoo geweest, daarom behoeft dat nu, waar de omstandigheden totaal gewijzigd zijn, maar niet altijd zoo te blijven bestendigd. Temeer, waar nu kenmerk van die „Fransche“ Kerken aardig misbruik gemaakt wordt door volbloed Hollandsche mannen en vrouwen, jongelingen en maagden, die van vrijzinnige gevoelens vol zijn en gewone huis-, tuin- of keuken Hervormden zijn, maar zich in de Nederlandsche Hervormde Kerk niet thuis voelen, omdat daar de dorde en domme en onverdraagzame orthodoxie heerschappij voert. Nu willen die Hollandsche Hervormden met attestatie naar de Fransche Kerk. Ze behoeven dan niet te „bedanken“ voor hun lidmaatschap bij de Herv. Kerk, ze behoeven zich niet te laten „schrapen“, ze blijven dan wat ze zijn, maar laten eenvoudig hun naam overschrijven in de registers van de Waalsche Kerk — die ook tot het Ned. Herv. Kerkgenootschap behoort — en vragen daarvoor een attestatie aan.

Nu zou men denken, dat ieder mensch, die eenig begrip heeft van Kerkrecht, daartegen op zou komen en zeggen: aan zulk knoeiwerk mag niemand mee doen.

Maar dan heeft men buiten den waarheid gerekend.

Voorts noemt hij dan man en paard, wat denkelijk onze lezers minder interesseert.

De trane zelf is echter het onthouden waard.

Een andere lezing.

Van het dusgenaamde conflict Bavinck-Honig geeft Ds Laman in het „Gereformeerd Kerkblad voor Drenthe en Overijssel“ deze lezing:

In het Geref. Kerkblad van 9 Oct. 1920, zelf getuige geweest zijnde, schreef ik o.a.: „In het debat waarin door sommige broeders, en dat volkomen terecht, het schouwburg- en bioscoopbezoek alsook het kaartspel en het dansen ten scherpste werd veroordeeld, maakte Prof. Bavinck de opmerking, dat, wanneer de Synode de dingen met name wilde noemen, er toch nog veel meer andere zonden van wereldgelijkvormigheid te vermelden zouden zijn. Hij noemde speciaal den woekerhandel. Dien tengevolge zal men dan ook zien, dat in het „Getuigenis“ de Synode zich nagenoeg geheel onthoudt van het noemen van namen.“

Doodstijdingen.

Het pas begonnen jaar bracht ons reeds vijf doodstijdingen van predikanten onzer kerken.

Waarlijk, ontroerend.

Nog een kleine vermeerdering van het gewone sterfte-cijfer en 1922 zal een droef record-jaar worden.

En dat bij den nijpenden nood aan predikanten! Terecht wekt prof. Bouwman in „De Bazuin“ op, dit niet onopgemerkt te laten voorbijgaan.

Het nieuwe jaar bracht ons reeds onderscheidene doodstijdingen van predikanten onzer Gereformeerde Kerken.

Ds A. van Wijk, een onzer oudste broeders, ging na langen diensttijd heen. Ds H. Dijkstra, onze ijverige en beminnelijke zendingsman werd door zijn Zender opgenomen.

Nauw hadden we dit in ons vorig nummer geschreven of weder bereikten ons doodstijdingen.

Ds G. Noordhof, predikant te Lippenhuizen, die langen en moeilijken arbeid in de bekende Zuid-Oosthoek van Friesland, heeft verricht werd op 62-jarigen leeftijd door zijn Zender opgeroepen. Een gemakkelijk leven heeft hij niet gehad, maar ongezegd is zijn werk niet geweest.

De beide gebroeders H. en K. van der Wal sterven weinige dagen na elkander. H. van der Wal diende zeven jaren te Midland op Terschelling, en daarna van 1909 de gemeente Hoek in Zeeuwisch-Vlaanderen. K. van der Wal, een van mijne vrienden uit den studententijd, heeft 30 jaren achtereen trouw de kerk van Hillegom mogen dienen. In het vorige jaar werd hij plotseling ernstig ongesteld, en werd op medisch advies naar Wiesbaden gebracht, maar mocht niet herstellen.

Zoo zijn dan in dit jaar reeds vijf dienaren des Woords heengegaan. Ernstige prediking. Make de Heere ons getrouw en troost. Hij de bedroefde betrekkingen.

De Opleidingskwestie.

Gaf ik meermalen in dit blad mijn gevoelens te kennen, dat het aan de orde stellen van de opleidingskwestie op het moment een gevaar voor onze kerken zou opleveren, prof. Grosheide is in het „Noord-Hollandsch Kerkblad“ van hetzelfde oordeel. Hij licht dit aldus toe:

De opleidingskwestie is nu toch weer in allerlei vorm aan de orde gesteld.

Mij spijt dat meer, dan ik zeggen kan. Want ik kan niet gelooven, dat het belang en de avelstand onzer kerken er door worden gediend.

Zoodra we het over deze dingen hebben, vallen er woorden, die hoewel niet scherp bedoeld, toch den ander grieven en kwetsen. En dat is nu ook al weer geschied. Laten we toch verstaan, dat dit met den aard der kwestie zelf samenhangt.

Het staat in de opleidingskwestie nu eenmaal als ja en neen tegenover elkander. Men neemt geen genoegen dan met een volledige zegepraal. Dat wil zeggen, er moet bij elke oplossing een overwinnaar zijn. Dat wordt heel goed gevoeld, en dat is het in den grond der zaak, hetgeen juist hier telkens verbittering wekt.

Nu heb ik voor mij het bestaan van tweeërlei opleiding tot den Dienst des Woords nooit een ramp voor onze kerken kunnen achten.

Er zijn menschen, die telkens zeggen, dat het tegen ons pleit, dat we Kampen en Amsterdam nog niet tot één hebben weten te brengen. Wanneer het menschen buiten onze kerken zijn, die aldus spreken, dan geef ik hun steeds ten antwoord: ik vecht liever over de opleiding dan over de leer. Ik meen dat niet in een soort fatalistischen zin, alsof we onder een noodlot lagen, toch te moeten vechten. Maar ik meen het aldus. Wanneer er dan moeite is, brengt de opleidingsstrijd heel wat minder schade aan het kerkelijk leven toe dan een richtingsstrijd. De opleidingsstrijd kan men laten liggen, men behoeft er niet over te spreken. Hier is geen gebod Gods van dien aard, dat men den broeder, die er anders over denkt, mag beschuldigen van ongehoorzaamheid aan Gods Woord. Het gaat hier om verschil van inzicht in de dingen. Op zijn best genomen is hier verschil over de uitlegging van enkele Schriftplaatsen, die we allen gezamenlijk aanvaarden als Woord van God.

En wanneer een Gereformeerde zegt: ik begrijp niet, dat die zaak niet in orde is te brengen en het pleit tegen ons, dat we dat niet kunnen doen, dan geloof ik, dat hij de zaken nooit goed heeft doorgedacht. Vermoedelijk is hij dan niet alleen overtuigd van de juistheid van eigen standpunt, maar heeft hij zich nooit de moeite gegeven om zich eens ernstig te verplaatsen in den gedachtingang van hen, die een andere meening zijn toegedaan. En ook heeft men geen oog voor de geschiedenis onzer kerken. Na langen strijd zijn beide richtingen voor Hooger Onderwijs geopend. En dat laat zich niet zoo maar ongedaan maken. Want vereeniging beteekent hier per se prijsgeven van de eene of van de andere zijde.

Krachtliteratuur.

„De Hervorming“, het orgaan van den Protestantenvond, heeft een interessant artikel over de krachtliteratuur, welke van uit Amerika hier wordt geïmporteerd.

Hier hebben we met een zekere mode te doen. Voor een twintig jaar worden we overstroemd met vertalingen uit de Scandinavische landen. De sagenachtige verteltrant en het kinderlijk sentimenteel maakten de bekoring daarvan uit.

Daarna werden Russische vertalingen op de leestafels geworpen.

En nu dragen Amerikaansche romans voor een groot deel de gunst van het publiek weg.

Wat daarin aantrekt, „De Hervorming“ kenschiet het m.i. terecht, is de kracht.

Van een gewoonlijk vrij primitieve, weinig door-dachte en berekenende levens- en wereldbeschouwing, die nochtans enkele waarheden op duidelijke wijze zegt en sterk propageert, is de Amerikaansche krachtliteratuur, waarvan ik een voorbeeld ga noemen, doortrokken. Juist dat eenvoudige en tegelijkertijd sterke heeft zelfs menschen gehoeid, die gewend zijn aan andere soort lectuur en vrij ver afstaan van den geest ervan. In ons land ook is gretig opgenomen, wat schrijvers als Trine, Prentice Mulford, Lloyd hebben geboden. Vooral het beroep op 't menschelijk willen en kunnen heeft weerklank gevonden. Een boek van dat type is bij de Hollandia-Druckery verschenen niet lang geleden nog: „De Triomf van de Dood“ van Edw. E. Purinton, in vertaling van Mevr. Nollthuis-Mertens. Het is wel de moeite waard om het karakter van dit genre literatuur na te gaan, en zijn succes te verklaren. Vanuit Amerika is nog een ander soort gekomen en eveneens er in gegaan. Ik denk aan de dierenromans. Wie heeft niet Thor de Beer, Kazan de Wolfshond en meerdere gelezen? Zij troffen als iets nieuws, maar wat was dit dan eigenlijk? Er is in dezen innerlijke verwantschap tusschen die dierenromans en de menschenboeken, waarop ik doelde.

Beide soorten zijn georiënteerd aan een „natuurlijk leven“, zoeken dat te naderen. Het natuurleven in de prairien, of in hoogere berglanden, of in de onmetelijke bosschen waar die dieren rondzwerven, dieren met bijkans menschelijke begaafdheden en psyche, sterk en waarachtig in hun leven, hun strijd en hun vrede, in hun liefden — als men er van las, ging men dan niet die natuurwezens eigenlijk benijden, zou men niet iets in zich willen hebben van hun bestaan, dat men voelde als zuiver tegenover wat men in zichzelf en om zich heen opmerkte als „onnatuur“? Een frische bries, een storm zelfs jaagt door deze voorstellingen-wereld en breekt alles wat geen stand mag houden; in de boeken van Mulford Purinton enz. Op een andere lijn van uitbeelding heeft men hetzelfde pogen om natuurlijk, naar het wezen der natuur, sterk en mooi en goed, te gaan leven. In al deze boeken ligt een protest besloten, een verzet tegen de beknelingen van conventie en

onmacht. Er ligt in een geloof in kunnen, en veel hoop. Geen wonder is het, dat men zich tracht vast te houden aan op te heffen aan wat van de andere zijde van den oceaan overkomt als een verzekerdheid en een belofte. Menigeen is ziek van al de pessimistische literatuur in Europa; men ziet daarin de uitbeelding van het decadente cultuurleven. Als literatuur staat deze on eindig veel hooger; bewonderenswaardig is b.v. een strandberg, maar wat hij representeert is afschuwelijk — ten doode toe ziek zijn de menschen en toestanden, die hij schildert met het vernemen van een genie, dat toch geïnfecteerd is met de smetstof van zijn tijd. En zoo zoekt, wie levensheil wil, als bij instinct elders, verder van huis. Hij gaat reizen. Zou dit niet verklaren, ten deele althans, den hang naar oostelijk: Russische, westelijk: Amerikaansche literatuur?

Dr. Van Mourik Broeckman, de schrijver van dit artikel, heeft ook het oordeel van anderen gevraagd:

Ik heb nogal eens menschen, die met deze literatuur in aanraking kwamen en er mee dweepten, gevraagd waardoor zij er zoo sterk door getroffen werden, en kreeg dan den indruk, dat het meestal was omdat het voor korter of langer tijd inderdaad hulp bood. Men reageerde er op met verlangen naar persoonlijk heil. Individualistisch is de inzet van deze krachtliteratuur. Als men een hoofdstukje opstaat als het 17de „De mensch en zijn gemeenschap“, dan zal men daar geen breed sociaal levensbesef in gevoelen, maar een vrij beperkt bespreken van wat de mensch in zijn privé-leven aan verbintenissen kent. Dit lijkt me op grond van waarneming inderdaad Amerikaansch. Dat is individualistisch in hoge mate, heel licht ontarend in egoïsme natuurlijk, waartegen Purinton overigens sterk opkomt. Hij wil een ruimer en krachtiger leven dan in zelfzucht kan geboren worden.

Deze krachtliteratuur zal menigeen goed kunnen doen. Voor sommigen zullen wel allerlei bezwaren blijven bestaan, o.a. voor de wat verfigde geesten, wien toon en uitdrukking vaak te grof zullen zijn. Zij zullen zich bij Purinton stooten aan allerlei positieve bewering, die maar zonder eenig argument wordt uitgesproken, aan menig valsche beeld en verwarde voorstelling. De heele opzet is typisch en Hollandsch; er ligt ook eenige reclame in gelijk wij in ons land kennen in de aankondigingen van een Dalmeyer's Instituut te Amsterdam; alles kan en alles wordt in uitzicht gesteld. En op dit punt juist voelen lezers zich gewoonlijk na eenigen tijd teleurgesteld; het evangelie van kracht en onbepakt willen is en blijft moeilijk te verwerkelijken, terwijl het zoo verdelijk schoon en te gemakkelijk wordt voorgesteld.

Met deze kritiek kan ik mij grootendeels vereenigen.

Zelf heb ik ook eenige dezer boeken gelezen. Ik kan me begrijpen, dat zij op wilszwakke menschen een tijdlang een overweldigenden indruk maken.

Maar teleurgesteld worden ze ten laatste uit de hand geworpen.

De kracht, daarin verheerlijkt, bevredigt niet. Daarvoor is ze te ruw.

Het is de kracht van den natuurlijken mensch. Wat ons verweekend Europeesch geslacht noodig heeft, is de kracht van den geestelijken mensch.

Dit moet den christen van onzen dag weer bezielen: ik vermag alle dingen door Christus, die mij kracht geeft.

HEPP.

VRAGENBUS.

Het is juist, dat er nu en dan menschen geboren worden met een kleine zichtbare staart, meestal alleen uit wecke deelen (dus geen wervels) bestaande.

Dit is een ontwikkelingsstoornis, zooals er zooveel voorkomen, en verklaarbaar uit het feit, dat de menschelijke vrucht in een heel jong stadium (plm. 15 Ma. grootte) een klein staartvormig verloopje heeft, dat in den regel weer verdwijnt. Een bewijs voor een afstamming van den mensch uit een staarthebbenden voorvader is dit niet. Alleen kan men hoeraan en aan vele kenmerken zien, dat de mensch op vele punten een analogen lichaamsbouw heeft als alle gewervelde dieren.

F. J. I. B.

Een aantal vragen wordt gedaan inzake de bediening van den Heiligen Doop. Vooreerst: is het goed, als sommige predikanten er voor ijveren, dat de kinderen gedoopt worden den eersten Zondag na de geboorte? Art. 56 onzer Kerkenorde zegt, dat de kinderen zoo spoedig, als het kan, gedoopt moeten worden. Dat zal dan in vele gevallen zijn op den eersten Zondag na de geboorte. En deze bepaling berust histop, dat naarden overeenkomstig Schrift en belijdenis de Doop een weldaad voor het kind is, hij niet mag worden uitgesteld. Of het nu gewenscht is de ouders vóór de geboorte van het kind te vermanen, dit op den eersten Zondag na de geboorte te laten doopen?

Af te keuren is dit niet, maar ons persoonlijk lijkt het niet de meest geschikte weg. In een grootere gemeente is het niet te doen en zelfs in een kleine gemeente zal een predikant niet altijd weten, in welke gezinnen een kind wordt verwacht. Beter lijkt het ons, op de catechisatie en in de prediking, wanneer de Doop besproken wordt, ook van deze dingen te spreken. Wat de tegenwoordigheid der moeder bij den Doop betreft, het formulier onderstelt die evenmin per sé, als het de tegenwoordigheid van den Vader onderstelt, het formulier rekent met alle mogelijkheden, het denkt in de eerste plaats aan het kind en aan de